

การดำเนินงาน

สวนสมุนไพรเฉลิมพระเกียรติฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
สนองพระราชดำริโดย สาขาวิชาการแพทย์แผนไทย ภาควิชาการแพทย์แผนไทย
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ประจำปีงบประมาณ 2564

การพัฒนาแหล่งน้ำ และแก้ไขปัญหาอุทกภัย

วันที่ 31 กรกฎาคม 2561 คณาจารย์สาขาวิชาการแพทย์แผนไทย และนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาเภสัชกรรมไทย ได้ร่วมดำเนินการสำรวจ ปรับปรุงพื้นที่ และให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของการขาดแคลนน้ำ ในช่วงหน้าแล้ง พื้นที่ไม่สามารถเก็บกักน้ำได้ เพราะพื้นที่เป็นดินทราย แต่ก็ได้ทำการถมดินจากวัสดุธรรมชาติในพื้นที่จนปัจจุบัน ปี 2564 ในพื้นที่ของสวนสมุนไพรเกษียรดีฯ จึงสามารถทำการเพาะปลูกพืชสมุนไพรเพื่อเป็นต้นพันธุ์ได้มากขึ้น และได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ณ สวนสมุนไพรเกษียรดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จังหวัดสุพรรณบุรี กับสำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาล เขต ๒ จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อให้สามารถมีแหล่งน้ำจากธรรมชาติใช้ในการเพาะปลูกและผลิตวัตถุดิบสมุนไพรเบื้องต้น ก่อนทำการแปรรูปในรูปแบบวัตถุดิบ สารสกัด หรือยาแผนไทย รวมถึงการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก และงานวิจัยของคณาจารย์ รวมถึงให้บริการหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย และเกษตรกร หรือช่วยเหลือในกรณีเกิดภัยแล้ง ตามแผนงานในการร่วมสนองพระราชดำริ ฯ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และในปีงบประมาณ 2564 สำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาล เขต ๒ จังหวัดสุพรรณบุรี

ได้เริ่มดำเนินการในพื้นที่วันที่ 30 กันยายน 2563 เพื่อสำรวจน้ำใต้ดิน เข้าเจาะบ่อน้ำบาดาล และทำการก่อสร้างระบบประปาบาดาล เพื่อให้สามารถดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ แต่ในช่วงปี 2563 นี้พื้นที่ได้ประสบปัญหาอุทกภัยรุนแรง จึงได้เร่งทำการปรับถนนบดอัดหินให้สามารถรองรับน้ำหนักของเครื่องจักรได้ 20 ตัน ตั้งแต่บริเวณคลองชลประทาน ตลอดจนพื้นที่รอบบริเวณจุดก่อสร้างอาคารแปรรูปและวิเคราะห์คุณภาพสมุนไพร และซ่อมถนนแนวกลางตั้งแต่บริเวณจุด

เชื่อมต่อถนนคอนกรีตของมหาวิทยาลัยฯ ที่ถูกระทบจากการดำเนินงานดังกล่าว โดยได้มอบหมายให้อาจารย์บุญหลง ศรีบัว และอาจารย์เพชรน้ำผึ้ง รอดโพธิ์ ทำการอำนวยความสะดวกตลอดเสร็จสิ้นโครงการ

โดยในวันที่ 25 มิถุนายน 2564 ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 2 (สุพรรณบุรี) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ติดตามการดำเนินงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ณ สวนสมุนไพรเฉลิมพระเกียรติฯ สาขาวิชาการแพทย์แผนไทย ภาควิชาการแพทย์แผนไทย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศูนย์การศึกษาอุทกขารวดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ตำบลสระยายโสม อำเภออุทัย จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุได้ตรวจรับฯ ตามแผนงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564

โดยได้ดำเนินการโดยการติดตั้งติดตั้งเจาะบ่อน้ำบาดาล ขนาด 6 นิ้ว จำนวน 1 บ่อ ความลึกเจาะ 138 เมตร ปริมาณน้ำ 3 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง ก่อสร้างระบบประปาบาดาล ขนาด 20 ลูกบาศก์เมตร 1 ระบบ พร้อมท่อกระจายน้ำ 400 เมตร ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ จำนวน 1 ระบบ จุดจ่ายน้ำถาวร จำนวน 1 จุด และจุดบริการน้ำดื่มสะอาด จำนวน 1 จุด ทั้งนี้ โดยคณาจารย์ประจำสาขาวิชาการแพทย์แผนไทย ได้เป็นตัวแทนมหาวิทยาลัยฯ ให้การต้อนรับและเข้ารับการถ่ายทอดเทคนิคการใช้งานและการบำรุงรักษาเบื้องต้นให้แก่ตัวแทนโครงการฯ เพื่อใช้ประโยชน์จากน้ำบาดาลและระบบประปาบาดาลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อกิจกรรมของโครงการฯ ต่อไป เพื่อให้สามารถดำเนินตามวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เนื่องจากประสบปัญหาอุทกภัย

กรกฎาคม 2564 ทำการติดตั้งระบบน้ำตลอดแนวกำแพงในบริเวณสวนสมุนไพร เพื่อสูบน้ำจากคลองชลประทานเข้าบ่อพักน้ำก่อนนำเข้าไปใช้ในพื้นที่ให้ และปลูกพืชแนวกันชนจำนวนทั้งสิ้น 500 ต้น เพื่อกันพื้นที่โดยรอบ เพื่อสอดคล้องกับมาตรฐานของระบบเกษตรอินทรีย์ที่จะผลิตยาสมุนไพร ทั้งนี้ปลายปีงบประมาณ 2564 ได้รับการโอนงบประมาณจากคณะครุศาสตร์ให้ดำเนินการเรื่องแนวป้องกันอุทกภัยเพิ่มเติม ในวันที่ 12 สิงหาคม 2564 จึงได้ดำเนินการขุดลอกคลองไส้ไก่ต่อกับบริเวณสระท้ายสวน ทำคันกันน้ำ และขุดสระดอกปทุมมาตุ้มเพื่อรองรับน้ำที่จะหลากเข้าพื้นที่ในทุกปีในฤดูฝน เพื่อให้สามารถดำเนินการผันน้ำลงสู่คลองชลประทานได้โดยง่าย

การให้บริการวิชาการด้านการพัฒนาแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2562 ได้เข้าร่วมโครงการสนับสนุนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรด้วยระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์แบบพาราโบลาโดมสำหรับพื้นที่พระราชดำริ โดยกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานร่วมกับมหาวิทยาลัยศิลปากร และภาควิชาการแพทย์แผนไทย โดยได้ทำการติดตั้งระบบอบแห้งฯ ที่พัฒนาต้นแบบระบบอบแห้งฯ โดย หน่วยวิจัยพลังงานแสงอาทิตย์ ภาควิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ณ “สวนสมุนไพรเฉลิมพระเกียรติ” โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และคณาจารย์ นักศึกษาระดับปริญญาตรี และบัณฑิตวิทยาลัยได้รับการฝึกอบรมเรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรโดยการใช้พาราโบลาโดม การควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน GMP การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การประเมินอายุการเก็บรักษาสลิตภัณฑ์ ตลอดจนการจัดการการผลิต การคิดต้นทุน การตลาด การสร้างแบรนด์ และการออกแบบโลโก้ เพื่อให้เกษตรกรมองเห็นภาพรวมของการใช้งานระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ ในการผลิตสินค้าเชิงพาณิชย์ รวม 50 คน เข้าร่วมฝึกอบรมเป็นเวลา 4 วัน เพื่อ โดยมีเป้าหมายให้มหาวิทยาลัยฯ ถ่ายทอดองค์ความรู้และส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนในชุมชน

แต่เนื่องจากปลายปี 2562 ได้มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด สายพันธุ์ 2019 จึงยังไม่ได้ดำเนินการตามเป้าหมาย แต่คณาจารย์สาขาวิชาการแพทย์แผนไทยได้ทำการพัฒนา One Program One Innovation ที่เป็นผลงานสร้างสรรค์ขึ้นคือการพัฒนาเจลแอลกอฮอล์ ยี่ห้อ ช่อขงโคคลินิก แอลเจล เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อโคโรนาไวรัส สายพันธุ์ 2019 จึงได้ทำการส่งเสริมการใช้ประโยชน์ในทุกกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพให้กับประชาชนของหน่วยงาน และสำหรับมอบให้กับภาคีเครือข่ายที่ได้ให้ความสนับสนุนสาขาวิชา เพื่อบำรุงงานทางราชการของหน่วยงานท่านสืบไป และได้มอบให้ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากอัคคีภัย ณ ตลาดเก่า 100 ปี ต.สระยายโสม อ.อุ้มทอง สุพรรณบุรี รวมถึงได้มอบให้โรงเรียนสระยายโสมวิทยาจำนวน 500 หลอด ให้สามารถเข้าถึงการใช้เจลแอลกอฮอล์ที่มีมาตรฐาน GMP ที่ใช้กระบวนการผลิตสมุนไพรแบบอบแห้งด้วยระบบอบแห้งฯ ที่เป็นพลังงานสะอาด สำหรับเตรียมสารสกัดใบหม่อนที่เป็นส่วนผสมของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว โดยได้รับการจัดแจ้งเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2563 เลขที่ใบรับจัดแจ้ง 12-1-6300025804 และได้ทำการทดสอบความคงตัวของผลิตภัณฑ์โดยพิจารณาจากค่าความเป็นกรด-

ต่าง เท่ากับ 6.28 ± 0.134 ปัจจุบันยังคงเหมาะสมกับสภาพผิวหนัง ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพในเรื่องของ สี กลิ่น และความหนืด ไม่มีความขุ่นของผลิตภัณฑ์ และอยู่ระหว่างการทดสอบประสิทธิภาพการต้านการอนุมูลอิสระ

เนื่องจากปีงบประมาณ 2563 จนปัจจุบันไม่สามารถเข้าใช้ระบบบแท้งฯ เต็มระบบในการจัดเตรียม วัตถุดิบสมุนไพรสำหรับงานเภสัชภัณฑ์ได้ เนื่องจากอยู่ระหว่างการดำเนินการก่อสร้างอาคาร แต่ยังคงใช้ประโยชน์ ในเรื่องของเตรียมตัวอย่างเครื่องยาที่ใช้ในการอ้างอิงข้อมูลวัตถุดิบสมุนไพร และตัวอย่างพืชที่ต้องใช้ระยะเวลาอบ ที่นาน เช่น รากมะเดื่อชุมพร และตัวยาสำคัญอื่นๆ ทั้งนี้ยังได้รับการสนับสนุนพื้นที่จากชุมชนในการเป็นพื้นที่ตาก สมุนไพรชั่วคราวเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาตำรับน้ำสมุนไพรตำรับต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพการต่อต้านอนุมูลอิสระ เพื่อช่วยเสริมภูมิคุ้มกันให้กับกลุ่มผู้ที่ได้รับการกักตัวในสถานที่พักรอของเทศบาลตำบลท้าวอู่ทอง อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี และประชาชนที่ home isolate ในพื้นที่ฯ ประสงค์รับสมุนไพรเพื่อนำไปใช้ในการดูแลตนเอง และคนในครอบครัว จำนวนทั้งสิ้น 700 ถุง ปัจจุบันได้หยุดดำเนินการหลังปิดศูนย์พักรอ และอยู่ระหว่างการนำไป วิเคราะห์ผลในห้องปฏิบัติการเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการต้านอนุมูลอิสระต่อไป โดยได้น้อมนำพระ บรมราชาบายมาบูรณาการแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของชนในชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็ง และยังยืนยันด้วยการใช้ ทรัพยากรสมุนไพรในท้องถิ่น อาทิ ยอบ้าน ตะไคร้ ข่า เป็นต้น เข้าตำรับกันกับสมุนไพรของมหาวิทยาลัยฯ โดย คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม สุขภาพ ความปลอดภัย สวัสดิภาพของผู้ปฏิบัติงาน ด้วยการใช้ทรัพยากรสมุนไพรเป็นสื่อใน การสร้างจิตสำนึกด้านอนุรักษ์พันธุกรรมพืช โดยให้เยาวชน ประชาชนนั้นได้ใกล้ชิดกับพืชพรรณไม้ เห็นคุณค่า ประโยชน์ ความสวยงาม อันจะก่อให้เกิดสำนึกในการอนุรักษ์พรรณพืชต่อไป

การเก็บรวบรวมพันธุ์สมุนไพร

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมพันธุ์สมุนไพรในพื้นที่ต่างๆที่มีการกระจายพันธุ์ตามธรรมชาติ เพื่อสนองพระราชดำริฯ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตามกรอบการเรียนรู้ทรัพยากร ในกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร โดยการปลูกรักษาต้นพันธุ์กรรมพืชในแปลงปลูก การปลูกรักษาต้นพืชมีชีวิตลักษณะป่าพันธุ์กรรมพืช เพื่อการอนุรักษ์ฯ ศึกษาวิจัยคัดเลือกและขยายพันธุ์ เพื่อการเรียนรู้การสอนตามที่สภากาแพทย์แผนไทยกำหนด และบริการวิชาการต่อผู้ที่มีความสนใจ โดยดำเนินการเก็บตัวอย่างในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดจันทบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดกรุงเทพฯ โดยดำเนินกิจกรรมตามแผนงานในช่วงเวลาที่สามารถควบคุมการระบาดได้ โดยใช้แนวทางปฏิบัติ ประกาศ และคำสั่งป้องกัน และควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างเคร่งครัด

